

ԶԱՐՌՈՇՆԷՐ

Օրաթերթ

Կը Հրատարակուի 1937-էն ի վեր
Աւելի քան 80-ամեայ Յանձնառու Առաքելութիւն

ZARTONK DAILY NEWSPAPER

زارتونك جريدة سياسية أرمنية

Արխիւի ծածկագիր

Խմբագրատան հասցէ՝
Պէյրուօ. Նահր Իպրահիմ փ.,
Թէքէտան Կեդրոն, 2-րդ յարկ, ժըմմէյզի

Երեսան. Մամուլի շէնք, Հիմնական
Մասնաշէնք, 2-րդ յարկ, 213ա,
Արշակունեաց 2

Հինգշաբթի / 17.03.2022

85րդ Տարի, թիւ 47 (22,517)

1500 Լ.Ո. / 8 Էջ

@ zartonkadl@gmail.com

+961 1 444225
+961 81 306 447

www.zartonkdaily.net
facebook.com/zartonkdaily

P.O.BOX 11-617 Beirut-Lebanon

Լիբանանեան Լուրեր

128 Աթոռներու Համար 1044 Թեկնածուներով Լիբանանի Երեսփոխանական Ընտրութիւնները 15 Մայիսին

Լիբանանի մէջ իր աւարտին հասաւ երկրի խորհրդարանական ընտրութիւններուն գրանցուելու եւ մասնակցելու սահմանադրական ժամկետը եւ երէկ հրապարակուեցաւ թեկնածուներուն անուանացանկը ըստ ընտրաշրջաններու:

Լիբանանի Ներքին գործոց նախարար Պասսամ Մաաուլայի հաստատեց, որ յառաջիկայ 15 Մայիսին նախատեսուած ընտրութիւններուն մասնակցելու յայտ ներկայացուցած են 1044 թեկնածուներ, որոնք պիտի մրցին 128 պթոռներու համար:

Նախարարը նաեւ նշեց, որ թեկնածուներուն մէջ կան 44 կիներ, հաստատելով, որ այս տարի ընտրութեանց մասնակից կանանց թիւը կը գերադասու վերջին ընտրութիւններուն մասնակցած կանանց թիւը:

Նշենք, որ Պէյրուօի առաջին ընտրաշրջանին մէջ Հայ Առաքելական համայնքի համար նախատեսուած 3 պթոռներուն համար թեկնածութիւն դրած են 15 հոգի: Հայ կաթողիկէ համայնքին 1 պթոռին համար՝ 4 թեկնածու: Մեթնի ընտրաշրջանի Հայ Առաքելական համայնքի համար նախատեսուած 1 պթոռին համար՝ 6 թեկնածու: Իսկ Պէքաաի առաջին ընտրաշրջանին մէջ Հայ Առաքելական համայնքի համար նախատեսուած 1 պթոռին համար թեկնածութիւն դրած են 10 թեկնածու:

Յիշեցնենք, որ Ապրիլի 4ը վերջին ժամկետն է ընտրական ցանկերու յայտարարութեան:

Հայկական Լուրեր

ԵԱՀԿ-ի Նախագահութիւնը Մեկնաբանած Է Ազրայէճանի Կողմէ Արցախի Պատմամշակութային Ժառանգութեան Ոչնչացման Լուրերը

Եւրոպայի անվտանգութեան եւ համագործակցութեան կազմակերպութիւնը (ԵԱՀԿ) մշտապէս մեծ կարեւորութիւն տուած է մշակութային ժառանգութեան կառոյցներու պաշտպանութեան ու պահպանման: Այս մասին, ըստ Armenpress.am-ի, յայտնած են ԵԱՀԿ-ի լեհաստանեան նախագահութենէն՝ անդրադառնալով

Ազրայէճանի կողմէ Արցախի մէջ հայկական մշակութային ժառանգութեան ոչնչացման մասին տեղական եւ միջազգային զեկուցումներուն ու ահազանգներուն, ինչպէս նաեւ ԵԱՀԿ-ի կառոյցներու այդ խնդիրին առնչութեամբ հաւանական ընելիքներուն:

«ԵԱՀԿ-ի Լեհաստանի նախագահութիւնը պատմական եւ մշակութային բոլոր յուշարձաններու պաշտպանութիւնը կը նկատու մեր միացեալ պարտաւորութիւնը», հաղորդած են ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի գրասենեակէն՝ յիշեցնելով, որ տակաւին Յունիս 1991-ին՝ մշակութային ժառանգութեան

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Հայրապետը Ընդունեց Ընկ. Սեւակ Յակոբեանը

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ճայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին մէջ Երեքշաբթի 15 Մարտ 2022ին ընդունեց ՌԱԿ Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան ատենապետ եւ ՉԱՐԹՕՆԸ օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր՝ ընկ. Սեւակ Յակոբեանը, որ աշխատանքային այցելութեամբ ատենէ մը ի վեր կը գտնուի Հայաստան:

Հանդիպման կարեւոր մէկ մասին ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Վանական խորհուրդի ատենապետ եւ Մայր Տաճարի Լուսարարապետ Գերաշնորհ Տ. Մուշեղ եպիսկոպոս Բաբայեանը:

Հայրենիքին եւ Հայ ժողովուրդին դիմագրաւած ներկայ իրավիճակին լոյսին տակ, ընկ. Յակոբեան Վեհափառ տիրոջ հետ քննարկեց ընդհանրապէս Հայ ժողովուրդը եւ ի մասնաւորի Հայաստանը, Արցախը եւ Լիբանանը յուզող հարցեր:

Ընկ. Յակոբեան դրուատեց վերջերս կայացած նախագահի երդմանառութեան արարողութեան ընթացքին Վեհափառ Հայրապետին արտասանած խորիմաստ խօսքի պատմական կարեւորութիւնը, որ կ'արտացոլացնէր Մայր Աթոռին յոյզերը ինչ կը վերաբերի այս տագնապալի հանգրուանին: Հանդիպման ընթացքին, Ամենայն Հայոց Հայրապետը ինչպէս միշտ մօտէն հետաքրքրուեցաւ լիբանանահայ համայնքի տագնապալի առօրեայով:

Աւարտին ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Վեհափառը ամուր կամք, յարատեւութիւն եւ տոկոսութիւն մաղթեց ընկ. Յակոբեանին եւ իր միջոցաւ լիբանանահայ համայնքին ընդհանրապէս՝ իր օրհնութիւնը շնորհելով բոլորին:

Նուիրուած Զրաքովի միջազգային գիտաժողովին, այն ժամանակ ԵԱՀԿ-ի մասնակից պետութիւնները խոստացած էին «համապատասխան միջազգային համաձայնագիրներուն համահունչ ջանքեր գործադրել մշակութային ժառանգութիւնը պաշտպանելու համար», ինչպէս նաեւ պարտաւորուած էին սերտօրէն համագործակցիլ կրօնական դաւանանքներու, հաստատութիւններու եւ կազմակերպութիւններու հետ՝ «մշակութային ժառանգութեան պահպանման առնչութեամբ եւ պատշաճ ուշադրութիւն դարձնել կրօնական ծագում ունեցող յուշարձաններուն ու կառոյցներուն»: Այս ծիրէն ներս՝ ԵԱՀԿ-ի Լեհաստանի նախագահութիւնը լիովին կ'աջակցի կազմակերպութեան համապատասխան բոլոր կառոյցներուն, ներառեալ Միսսքի խումբի համանախագահները՝ Հայաստանի եւ Ազրայէճանի միջեւ համապարփակ եւ տեսական խաղաղութեան միտումնաւոր իրենց ջանքերուն մէջ:

Շար. Էջ 07

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մասնակցեց ՀՀ Նախագահի Երդմնակալության Արարողությանը

Վահագն Խաչատուրեանին:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՍԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԽՕՍԵԸ ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԵՐԴՄՆԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹՈՎ (Երեւան, 13 մարտի, 2022 թ.)

Մարտի 13-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Երկրորդ Ծայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ներկայ գտնուեց Կարեն Դեմիրճեանի անուան մարզահամերգային համալիրում հրաւիրուած Հայաստանի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի յատուկ նիստին, որի ընթացքում տեղի ունեցաւ Հայաստանի Հանրապետութեան նորընտիր նախագահ տիար Վահագն Խաչատուրեանի երդմնակալութեան արարողութիւնը: Արարողութեան ընթացքում Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն իր պատգամը փոխանցեց ներկաներին, ապա միասնական Տերուհական աղօթքից յետոյ «պահպանիչ» աղօթքով իր օրհնութիւնը բաշխեց ՀՀ նախագահ

Մեծարգոյ նախագահ Հայաստանի Հանրապետութեան, մեծարգոյ նախագահ Արցախի Հանրապետութեան, մեծարգոյ վարչապետ, մեծարգոյ նախագահ Ազգային ժողովի եւ յարգելի ներկաներ, Այսօր մասնակից ենք հայրենական կեանքի կարեւոր իրադարձութեան՝ Հայաստանի Հանրապետութեան նորընտիր նախագահի երդմնակալութեան արարողութեանը, որի առիթով Հայրապետական Մեր օրհնութիւնն ու բարեմաղթանքներն ենք բերում Ձեզ, պարոն նախագահ, եւ մեր ողջ ժողովրդին:

Երեսուն տարիներ առաջ մեր ժողովուրդը հերոսական պայքարով վերակերտեց իր անկախ

պետականութիւնը՝ անցնելով մաքառումների եւ փորձութիւնների դժուարին ուղիով: Այդ տարիների ընթացքում մեր պետականութեան կայացման ճանապարհին երկրի առաջնորդութիւնը յանձն առան չորս նախագահներ: Այսօր Դուք էք ստանձնում այդ պատասխանատու պաշտօնը, որ խորհրդանիշն է հայոց անկախ պետականութեան: Ձեր պաշտօնակալութիւնը տեղի է ունենում դժուարին ժամանակահատուածում, երբ հայրենիքը վիրաւոր է արցախեան պատերազմի աղետալի կորուստներով, եւ յաղթահարուած չեն պատերազմի առաջ բերած մարտահրաւերները, երբ տակաւին գերութեան մէջ են եւ անյայտ կորած մեր զաւակները, եւ պարբերաբար շարունակոււմ են ոտնձգութիւնները հայրենեաց սահմանների նկատմամբ, երբ ներազգային կեանքում տիրող անհանդուրժողականութեան մթնոլորտը եւ ներհասարակական բեւեռացումները շարունակոււմ են խռովել մեր ժողովրդի հոգին:

Շար. էջ 08

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Մանուկ Աբեղեան

Մանուկ Աբեղեան (17 (29) Մարտ 1865, Թագաքենդ, Նախիջևանի գաւառ, Երեւանի նահանգ, Կովկասի Փոխարքայութիւն, Ռուսական Կայսրութիւն - 25 Սեպտեմբեր 1944[1][2], Երեւան, Հայաստանի Խորհրդային Ընկերվարական Հանրապետութիւն, Խորհրդային Ընկերվարական Հանրապետութիւններու Միութիւն), հայագետ, հասարակական գործիչ, գրականագետ, լեզուաբան, բառարանագիր, բանահաւաք, փրոֆեսոր (1926), բանասիրական գիտութիւններու դոկտոր (1935), ՀԽՍՀ Գիտութիւններու ակադեմիայի ակադեմիկոս (1943), ՀԽՍՀ գիտութեան վաստակաւոր գործիչ (1935), արեւելահայերէնի արդի ուղղագրութեան հեղինակ: Մանուկ Աբեղեան ծնած է Հին Նախիջևանի մօտ Աստապատ գիւղին մէջ 5 Մարտ 1865 թուականին: Սկզբնական կրթութիւնը ստացած է Աստապատի Կարմիր վանքին մէջ: 1876-ին կը մտնէ Գեորգեան ճեմարան: 1885-ին ավարտելով, նոյն տեղը՝ ուսուցիչի, գրադարանապետի, քարտուղարի պաշտօններ կը ստանձնէ ու այդ պաշտօնները երկու տարի կը վարէ: 1887-1889 թուականներուն ուսուցչական պաշտօն կը վարէ Շուշիի Թեմական դպրոցին մէջ, իսկ 1889-1893 թուականներուն Տիֆլիսի (Թիֆլիս) Յովնանեան օրիորդաց ուսումնարանէն ներս: 1893-ին կը մեկնի արտասահման՝ բանասիրութիւն եւ մասնաւորապէս ընդհանուր գրականութիւն, ուսանելու: 1893-1895 եւ 1896-1898-ին, իբրեւ իսկական ուսանող, կը յաճախէ Եւսայի, Լայպցիկի եւ Պերլինի համալսարանները եւ 1895-1896 թուականներուն, իբրեւ ազատ ունկնդիր, կը հետեւի Փարիզի համալսարանի դասախօսութիւններուն:

Շար. էջ 07

ԳՈՅԺ

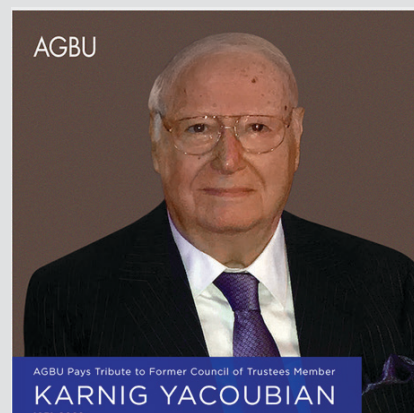
Ոչ եւս է Ազգային Բարերար, ՀԲԸՄ-ի նուիրեալներէն՝ Գառնիկ Եագուպեան

Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչական ժողովի եւ Հոգաբարձուներու Խորհուրդի նախկին անդամ Գառնիկ Եագուպեանի մահը, ծանր է ոչ միայն իր ընտանիքի անդամներուն, բարեկամներուն, գործակիցներուն, այլեւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի ղեկավարութեան եւ իր հանդէպ խորապէս երախտապարտ մեր ազգին համար: Հայ կեանքէն ներս իր ձգած դրոշմը կարելի է տեսնել Սուրիոյ, Լիբանանի, Գանատայի եւ Հայաստանի տարածքին: Շրջանաւարտ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն, մասնագիտութեամբ շինարար ճարտարապետ, զինք կարելի է բնութագրել որպէս կառուցող, բարերար, առաւել՝ որպէս մտասելեւ եւ յանձնառու անձնաւորութիւն: Բոլոր անոնք, որոնք իր հետ յարաբերելու պատեհութիւնը ունեցած են, խորապէս տպաւորուած են իր զուարթախոհութեամբ, առաջնորդի հմայքով, ինչպէս նաեւ ընտանիքի իր նուիրուածութեամբ: Ըլլալով շառավիղը յայտնի հայ ընտանիքի մը, որ ճանչցուած է Հ.Բ.Ը.Մ.ի առաքելութեան հանդէպ

իր խոր հաւատքով եւ զօրակցութեամբ, Գառնիկ Եագուպեանին եւ իր տիկինոջ Անահիտին, ինչպէս նաեւ իր եղբօր Լեւոնին եւ իրենց ընտանիքներուն համար, Հ.Բ.Ը.Մ.ի առաքելութիւնը հոգեհարազատ եղած է միշտ:

Կանուխ տարիքէն ըլլալով Հ.Բ.Ը.Մ.ի գործօն անդամ, Գառնիկ Եագուպեան պաշտօններ վարած է որպէս Մասնաճիւղի Ատենապետ Դամասկոսի մէջ, Կեդրոնական Վարչական ժողովի Անդամ 1994-2006, ապա Հոգաբարձուներու Խորհուրդի Անդամ 2006-էն 2017, ան եղած է Միութեան Պատուաւոր Հոգաբարձու-ի տիտղոսին արժանացած ցարդ չորս անդամներէն մին, մինչեւ իր մահը:

Հ.Բ.Ը.Մ.ի Նախագահ Պերճ Սեդրակեան կը նշէ, թէ Գառնիկ Եագուպեան մաս կազմած է խոհուն առաջնորդներու այն յատուկ հոյլին, որոնք հասնելով իրենց արհեստագիտական ոլորտի բարձրագոյն դիրքերուն, յարգանք վայելած են արդիւնաբերական մարզի առաջնորդներու եւ պետական բարձրագոյն շրջանակներու մօտ: Որպէս գնահատանք ազգին եւ

հայրենիքին համար կատարած իր արժեքաւոր ծառայութիւններուն, ան արժանացած է բազմաթիւ բարձր գնահատականներու, շքանշաններու եւ շնորհագրերու, կրօնական եւ ազգային առաջնորդներու կողմէ, որոնց շարքին նաեւ Յորդանանեան Աստղ Պատուոյ Բարձր Աստիճան-ին: Գառնիկ Եագուպեանի գերագոյն նուիրումը սակայն ուղղուած է իր հայեցի ինքնութեան եւ եկեղեցիին, որուն համար ան ստացած է Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչի Անուան Պատուոյ Աստիճան-ը, Միաբար Հերացի Շքանշան-ը եւ Կիլիկիոյ Իշխան տիտղոսը:

Մեծ Կորուստ Ֆութպոլի եւ Անգնահատելի Ձեռքբերում Ֆիզիկայի Ոլորտում. Եղուարդ Ղազարեանի Կեանքն ու Գործունեությունը

«Երկար տարիներ զբաղուել եմ փրոֆեսիոնալ ֆութպոլով: Պատրաստուում էի բարձրագույն կրթություն ստանալ սփորթի ուղղությամբ: Ընդունելության քննություններից միայն մեկ օր առաջ իմացայ, որ հայրս թղթերս տեղափոխել է ԵՊՀ-ի Ֆիզիկայի ֆակուլտետ: Այդպես ես դարձայ Մայր բուհի, ապա Մոսկուայի պետական համալսարանի ուսանող»:

Եղուարդ Ղազարեան

Ալանաւոր ֆիզիկոս, Հայաստանում նանօֆիզիկայի հիմնադիր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Եղուարդ Ղազարեանն օրերս նշեց ծննդեան 80-ամեակը: Գիտական գործունեության շուրջ վեց տասնամեակների ընթացքում նա զբաղեցրել է տարբեր պաշտոններ՝ Կրթության եւ գիտության նախարար, Մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր, ԳԱԱ փոխնախագահ եւ այլն: Կրթության եւ գիտության հմուտ կազմակերպիչը, պետական եւ հասարակական գործիչն իր գործունեության բոլոր ոլորտներում կարեւորել է կրթության դերը, գիտության զարգացումը, բարձրացրել է խնդրայարոյց հարցեր, հետամուտ եղել դրանց լուծմանը: Այսօր էլ անուանի գիտնականն անհանգստացած է՝ կրթության եւ գիտության ոլորտում շատ բան ենք կորցրել:

տիրապետումը մայրենի լեզուն՝ անկախ նրանից, թե ինչ է դասաւանդում. հայերէնի ուսուցիչը միայնակ չի կարող երեխային գրագետ դարձնել: Եղուարդ Ղազարեանը նաեւ վաստակաշատ մանկավարժ է, գիտական գործունեութեանը զուգահեռ դասաւանդել է հանրապետութեան մի շարք դպրոցներում, ունեցել ֆիզիկայի բնագաւառում ոլիմպիական յաջողութիւններ վաստակած աշակերտ: Սեփական փորձով գիտի՝ առանց սուկրումի լաւ ուսուցիչ չես կարող լինել: Ափսոսանքով է նկատում՝ արժէքային դաշտն ենք կորցրել, եւ գլուխ է բարձրացրել մի բան, որ կոչուում է «սպառողական հոգեբանութիւն»:

«Խորհրդային կրթական համակարգն ուներ բացայայտ ընդգծուած երկու առաւելութիւն՝ հիմնարարութիւնն ու հանրագիտայնութիւնը: Դա տալիս էր հիմնարար գիտելիքներ՝ անկախ նրանից, թէ ինչ մասնագետ էր դառնալու աշակերտը: Իմ գործունեութեան տարբեր շրջաններում մշտապէս խորհող եմ տուել պահպանել այս երկու կարեւոր առաւելութիւնները: Ցաւօք՝ չպահպանուեց. դա մեր կարեւոր կորուստն էր», - մեզ հետ զրոյցում նշում է Եղուարդ Ղազարեանն ու թուարկում այն խնդիրները, որոնք անկախութիւնից յետոյ աւելի խորացրին կրթական համակարգի խնդիրները:

Որպէս կրթութեան փորձագետ՝ նա բազմիցս ներկայացրել է իր դիտարկումներն իրականացուող բարեփոխումների համատեքստում: Սկստում է՝ խնդիրներից մեկն անցումն էր 12-ամեայ կրթութեան. նախարար լինելու ընթացքում Եղուարդ Ղազարեանն առաջարկում էր անցնել 11-ամեայ կրթութեանն ու թերթեւացնել միջին դպրոցի ծանրաբեռնուածութիւնը. «Նախկին 18 ժամի փոխարէն ուսուցիչն այսօր շաբաթը 22 ժամ է պարապում. օրական 4-5 ժամ պարապող ուսուցիչը սպառում է, Էներգիա չի մնում վերապատրաստման, նոր գրականութեան ընթերցման, կարողութիւնների զարգացման համար: Նա իր հիմնական առաքելութիւնը չի հասցնում: Դասարանների խտութիւնը եւս մեծացաւ: Երկու քայլն էլ եղան ի վնաս կրթութեան որակի», - յաւելում է Եղուարդ Ղազարեանը:

Որակեալ շէնքային պայմաններ, նիւթատեխնիկական բազա, ուսումնական լաւ ծրագիր եւ լաւագոյն ուսուցիչ. ըստ ակադեմիկոս Ղազարեանի՝ սա է որակեալ կրթական համակարգ ունենալու գործիքակազմը: Սկստում է՝ շէնքային պայմանների բարելաւման, բնագիտական առարկաների գծով ուսումնական լաբորատորիաներով դպրոցները յագեցնելու տեսանկիւնից դրական տեղաշարժ, կարծես թէ, կայ, սակայն կարեւոր է, որ դպրոցաշինութիւնը դառնայ հանրային պատասխանատուութիւն: «Որակեալ կրթութեան գլխաւոր դերակատարը ուսուցիչն է: Նա պետք է համապատասխանի երեք կարեւոր չափանիշի՝ դպրոցական ծրագրի շրջանակներում կատարեալ տիրապետի իր առարկային, ապա մեթոդական հմտութիւններին եւ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ նիւթն աշակերտներին մատուցի մատչելի, բայց գիտական մակարդակով», - նշում է Եղուարդ Ղազարեանն ու յաւելում ուսուցչի երրորդ եւ ամենակարեւոր չափանիշը՝

«Չարթունք» Հայրենիքի Մեջ – 71 -

Եթե Ռուսաստանը Վստահութիւն Ունենար
ՀՀ Իշխանութիւնների Նկատմամբ՝ Այս Վիճակում ՉԵինք Լինի.

Ռուսաստանի Հայերի Միութեան Նախագահ

ՔՐԻՍԹԻՆԱ ԱՂԱԼԱՐԵԱՆ

«Չարթունք»ի Երեւանի Աշխատակից

Ես չեմ կարծում, թէ Ռուսաստանը վստահութիւն ունի Հայաստանի այս իշխանութեան նկատմամբ, եթէ ունենար մենք այս վիճակում չէինք լինի: «Չարթունք» օրաթերթի թղթակցի փոխանցմամբ՝ այս մասին 15 Մարտ 2022ի հրաւիրուած մամուլի ասուլիսի ժամանակ յայտարարեց Ռուսաստանի հայերի միութեան նախագահ Արա Աբրահամեանը, պատասխանելով լրագրողի այն հարցին, թէ Ռուսաստանի քաղաքական շրջանակում ի՞նչ վերաբերմունք կա ՀՀ իշխանութիւնների ու մասնաւորապէս վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի նկատմամբ:

Արա Աբրահամեանը նշեց՝ այն, ինչ կատարուում է Հայաստանում հիմնական մեղաւորը Նիկոլ Փաշինեանն է, բայց, նրա խօսքով, մեղաւորութիւն ունեն բոլորը՝ սկսած ՀՀ առաջին նախագահից: Հարցին՝ կը նախաձեռնէք Նիկոլ Փաշինեանին հեռացնելու գործընթաց, Աբրահամեանը յստակ պատասխան չհնչեցրեց, փոխարէնը սկսեց խօսել տարիներ շարունակ երկրում տիրող արատաւոր երեւոյթներից, տարբեր ղեկավարների այս կամ այն հարցում ունեցած մեղաւորութիւնից:

«Ես բժշկի որդի եմ, ու գիտեմ՝ երբ խնդիր կա, պետք է այն բուժել: Մենք 90-ականներից խնդիրներ ունէինք, առաջին նախագահը այն ժամանակ պետք է վերջ դներ ամեն ինչին, քանի դեռ մենք յաղթանակած էինք: Իրենից յետոյ եկաւ Զոչարեանը, յետոյ Սարգսեանը եւ վերջնական Փաշինեանը: Եթէ այսօր Փաշինեանն այստեղ է, իշխանութեան է ու մենք այս վիճակում ենք, ո՞վ է մեղաւոր, կարո՞ղ է Ազրայէճեանը, իհարկէ ոչ, մենք բոլորս ենք մեղաւոր: Ասեմ, որ բանակցութիւնների մէջ ես ինձ համարում եմ չեմպիոն, դրա համար ասում եմ՝ պետք է հարցը ճիշտ դնել

եւ ճիշտ օգնութիւն ստանալ: Բոլորն ունեն իրենց մեղքի բաժինը, բայց Փաշինեանն արեց անթոյլատրելի: Ինքը երկրի ղեկավար է եւ մեղաւորների մեղաւորն է: Ո՞վ հեռացնի նրան, եթէ դուք գնում ձայն էք տալիս նրան, ո՞վ հեռացնի: Եկէք քաղաքականութիւնից չխօսենք: Եկէք խօսէք նրանից, թէ ինչպէս անենք, որ սեւ ու սպիտակ չլինի, վաղուայ ապագան լաւ լինի, Սփիւռքը միասնական լինի, երկիրը տնտեսապէս հզօր լինի», - փոքր ինչ վրդովուած ասաց բանախօսը:

Հարցին՝ տեղեւ՞ր էք, որ Արցախում մէկ շաբաթ է հումանիտար աղէտ է, մարդիկ գազ եւ լոյս չունեն, ազրայէճեանական կողմը թոյլ չի տալիս մօտենալ գազատարին, Ձեր կապերը փորձե՞լ էք օգտագործել որեւէ կերպ խնդրին լուծում տալու համար, Ռուսաստանի հայերի միութեան նախագահը ասաց՝ չկայ մի հայ, ով տեղեակ չէ, թէ Արցախում ու Հայաստանում ինչ է կատարուում: «Ես ամեն ինչից տեղեակ եմ: Տեղեակ եմ, թէ երբ են պայթեցրել գազատարը, քանի անգամ են փորձել էլեկտրականութիւնը վնասել, տեղեակ եմ, թէ ինչ խնդիր կան ռուսական զօրքերի ու Ազրայէճեանի հետ: Ամեն ինչից տեղեակ եմ: Գիտեք, ցաւօք սրտի խնդիրը բարդ է: Խնդիրը այն չէ, թէ ես ինչ եմ արել կամ անում: Ես կարող է եւ անում եմ ինչ-որ բան, բայց դա քիչ է, եթէ չկայ համակարգային մօտեցում: Դուք այդ հարցը տուէք ՀՀ վարչապետին, թէ ինքն ի՞նչ է արել կամ անում, ինքը Եւրոպայում էր, ի՞նչ է անում այնտեղ, Եւրոպայում էլ տպաւորութիւն է, թէ ինչ է եղել որ: Կամ Արարատ Միրզոյեանը Թուրքիայում էր, ինչո՞ւ այդ բոլոր խնդիրները չեն դրուում սեղանին: Էլ

չեմ ասում, որ Ցեղասպանութեան հարցը լոյս մոռացուել է Արցախի հարց չկայ: Իրենց այդ բոլոր հարցերը ուղղէք: Գիտեք, ես այդպէս էլ չկարողացայ հասկանալ՝ մենք ի՞նչ ենք ուզում», - նեղսրտած ասաց Աբրահամեանը, ապա յաւելեց՝ ներկայ իշխանութիւնների օրօք Սփիւռք Հայաստան կապը կտրուեց, «Սփիւռք գոյութիւն չունի»:

«Հասկանում էք՝ մենք պետք է ամենօրեայ աշխատանք տանենք: Սփիւռք-Հայաստան կապ գոյութիւն չունի: Սփիւռքը կործանուեց այսօրուայ իշխանութիւնների օրօք: Ես ինքս Սփիւռքի ներկայացուցիչ եմ, գալիս եմ իմ հայրենիք, չեմ կարող չգալ, չօգնել մարդկանց, որովհետեւ ժողովուրդը մեղք չունի, որ նման իշխանութիւն ունի: Դրա համար հայրենասիրութիւնը իշխանութիւն վերցնելն ու գորով պահելը չի, այլ իսկապէս ինչ-որ բան անելն է: Այսօրուայ իշխանութիւնը պետք է ճիշտ որոշում կայացնի: Ուզում են մարդկանց ողորմելի վիճակում պահել, որ իրենք բա՞րձր երեւան: Բայց սա յաւերժ չէ: Իրենք չգիտեն՝ ինչպէս երկիր կառուցել, չգիտեն՝ ինչ է պետականութիւնը: Ամեն մեկն իր տեղում իր գործը պետք է անի: Դուք ասում էք Արցախ, այո, Արցախում կատարուում է ցեղասպանութիւն: Ինձ համար սորոքութիւն չէ: Ես նոյեմբերի 9-ին՝ պայմանագրի ստորագրման օրից ասել եմ, թէ ինչ է կատարուելու: Բայց նորմալ ղեկավարը պետք է այդ ամենը տեսներ եւ հասկանար, թէ ինչ է կատարուելու նման պայմանագիր ստորագրելուց յետոյ: Եւ յետոյ Ռուսաստանին անընդհատ մեղադրելը, որ չի օգնում, ոչ մի բան չի անում, ճիշտ չէ: Մասկապարտեզ հո չէ:

Շար. էջ 05

Լիբանանահայ Կեանք

Յարգանքի Երեկոյ՝ Նուիրուած Տոքթ. Յարութիւն Նիկոլեանին

10 Մարտ 2022-ին Հայկազեան համալսարանը յարգանքի տուրք մատուցեց իր հոգաբարձուներու խորհուրդի անդամ տոքթ. Յարութիւն Նիկոլեանին, որ անցեալ տարի իր մահկանացուն կնքեց՝ «Զորոնա» ժահրով վարակուելուն պատճառով: Տոքթ. Յարութիւն Նիկոլեանին նուիրուած յիշատակի երեկոն տեղի ունեցաւ Հայկազեան համալսարանի «Մուկար» սրահին մէջ: Ձեռնարկին ուղիղ սփռումը կատարուեցաւ Դիմատեսողով:

Այս առիթով, հանգուցեալ տոքթ. Նիկոլեանի գեղանկարներէն մաս մը առցանց ցուցադրուեցաւ՝ վաճառքի նպատակով, որուն հասոյթը պիտի տրամադրուի համալսարանի «Սաներու ֆոնտ»-ին: Ձեռնարկին բացումը կատարեց համալսարանի հանրային կապերու պատասխանատու տիկին Միրա Եարտըմեանը, որ ներկայացուց հանգուցեալին յատկանշները՝ իբրեւ արհեստավարժ բժիշկ, արուեստագետ եւ մտաւորական:

Այս առիթով, Հայաստանէն դուրս Երուանդ Խաչատրեան խօսեցաւ տոքթ. Յարութիւն Նիկոլեան արուեստագետին, բանաստեղծին եւ մտաւորականին մասին՝ ներկայացնելով անձնական կեանքէ դրուագներ եւ յուշեր: Իր կարգին, Հայկազեան համալսարանի նախագահ, վեր. դոկտ. Փոլ Հայտոսեան ուղղեց իր սրտի խօսքը՝ տոքթ. Նիկոլեանը ներկայացնելով իբրեւ իւրայատուկ անձնաւորութիւն՝ նկարագրային յատուկ գիծերով:

Եթե Ռուսաստանը Վստահուժիկն Ունենար ՀՀ Իշխանութիւնների Նկատմամբ՝ Այս Վիճակում ՉԵ՛ինք Լինի...

Սկիզբը էջ 04

Իսկ դուք ի՞նչ արեցիք, որ իրենք էլ չեն օգնում: Իհարկէ, բոլոր նախագահների օրօք էլ շատ հարթ չի եղել ՌԴ-ի հետ յարաբերութիւնները, բայց այսօրուայ հետ համեմատելու չէ»,- հարցադրումներ անելով իր տեսակետը յայտնեց Արա Աբրահամեանը:

«Շատերն են հարցնում՝ ո՞ւր է Արա Աբրահամեանի կատարած աշխատանքի արդիւնքը: Պատասխանը հետեւեալն է՝ արդիւնքը Հայաստանի իշխանութիւնների իմպոտենցիայի մէջ է»,- վրդովուած ասաց բանաստեղծ Ռ.Դ. հայերի միութեան նախագահի խօսքով՝ ռուս-ուկրաինական հակամարտութիւնը եւ ՌԴ-ի կողմից սկսած ռազմական գործողութիւնը պայքար է ոչ թէ ուկրաինացի ժողովրդի դէմ, այլ պայքար է նացիզմի դէմ: Ուկրաինայի հայերի միութիւնը եւ հայկական համայնքը բազմիցս դժգոհութիւն է յայտնել ՌԴ հայերի միութեան նկատմամբ, քանի որ կառույցը արդեն 8 տարի է պարբերաբար օգնութիւն է յատկացնում Լուզանսկի ու Դոնեցկի ժողովրդին:

«Մենք Ուկրաինայի հայութեանը դէմ չենք, բայց երբ Ազդպէյճանը Ուկրաինայում հակահայկական ցոյցեր էր անում, ես իրենց ձայնը

չլսեցի: Երբ Ուկրաինան զէնք էր ուղարկում Արցախ, ես կրկին իրենց ձայնը չլսեցի: Տեսանք՝ իրենց դիրքորոշումն այդ հարցում: Հետեւաբար, մենք չպետք է նման քննարկումների մէջ մտնենք: Մենք լաւ գիտենք, թէ ինչպէս են մարդիկ ահուսարսափի մէջ ապրում Լուզանսկում ու Դոնեցկում, առանց ծնող ապրում: Պատկերացրէք Արցախի իրավիճակը, դրանից մի քանի անգամ աւելի վատ այնտեղ է: ՌԴ նախագահը 2014 թուականից ասում է՝ եկէք Միւսկի համաձայնագիրը կանքի կոչենք, սակայն ոչ մի արձագանգ, ինչն էլ բերեց նրան, ինչ ունենք այսօր: Ռուսաստանն իր շահն ունի ու սպասարկում է իր ազգային շահը: Ռուսաստանը չի պատերազմում Ուկրաինայի ժողովրդի դէմ, այլ նացիզմի դէմ է պայքարում»,- շեշտեց Արա Աբրահամեանը:

Նրա խօսքով՝ իհարկէ, անհանգստանալու առիթ կա, քանի որ այսօր ՌԴ-ում մօտ 3 մլն հայ է ապրում, ովքեր կարող են այս իրավիճակից յետոյ շատ խնդիրներ ունենալ: Խօսելով ռուս-ուկրաինական սրուած հակամարտութեան վերաբերեալ Հայաստանի դիրքորոշման մասին, Աբրահամեանը նկատեց՝ աշխարհը գիտի, որ Ռուսաստանը Հայաստանի «ռազմավարական» գործընկերն

է եւ նորմալ է, որ վատ օրերին պետք է լինել գործընկերոջ կողքին: Չնայած այն հանգամանքին, որ Հայաստանը այս օրերին վարում է չեզոք քաղաքականութիւն:

«Մենք փոքր պետութիւն ենք: Ամբողջ աշխարհը գիտի, մենք Ռուսաստանի հետ ունենք ռազմավարական գործընկերոջ յարաբերութիւններ: Մի բան էլ եմ ուզում ասել: 44-օրեայ պատերազմը ցոյց տուեց, թէ աշխարհն ինչ պատկերացում ունի Հայաստանի նկատմամբ: Նրանց արձագանքը, դատարկութիւն էր, խօսքեր էին ուղղակի: Մենք եթէ ունենք ռազմավարական գործընկեր, պետք է նրա հետ լինենք լաւ ու վատ օրերին: Միեւնոյն ժամանակ, մենք չենք կարող չաշխատել ԱՄՆ-ի կամ Ֆրանսիայի հետ, բայց դա պետք է անել ոչ ի վնաս Ռուսաստանի: Մենք կարող ենք աշխարհին ցոյց տալ, որ եթէ մեր գործընկերոջ հետ ենք, ուրեմն դա նորմալ է»,- տեսակետ յայտնեց Ռ.Դ. հայերի միութեան նախագահը:

Գալով ասուլիսի իրաւիքման հիմնական նպատակին, Ռուսաստանի հայերի միութեան նախագահ Արա Աբրահամեանը յայտարարեց, որ արդեն 2 տարի է՝ բանակցութիւններ է վարում ԱՄՆ-ի Burlington Capital ամերիկեան կազմակերպութեան հետ, որպէսզի Հայաստանում

միջազգային ստանդարտներին համապատասխան օնկոյովիական կեդրոն բացուի:

«ԱՄՆ-ում ստեղծել ենք գիւղատնտեսական եւ առողջապահական տեխնոլոգիաների հիմնադրամ: Ես մի քանի անգամ ԱՄՆ-ում այցելել եմ նոր տեխնոլոգիաներով եւ միջազգային ստանդարտներով օնկոյովիական եւ բժիշկների վերապատրաստման կեդրոն, որը նոր են կառուցել, եւ աշխարհում նմանը չկայ: Երկու տարի է՝ բանակցութիւններ եմ վարում, որպէսզի Հայաստանում էլ կառուցենք միջազգային ստանդարտներով եւ նոր տեխնոլոգիաներով նմանատիպ օնկոյովիական կենտրոն»,- ասաց Աբրահամեանը:

Բանախօսը նաեւ տեղեկացրեց, որ յունիսի 3-5-ը պատրաստուում են Երեւանում ֆորում անցկացնել եւ քննարկել «Ուղեղային կեդրոն» կառուցելու հարցը:

«Այն ինստիտուտ է լինելու, որը զբաղուելու է ոչ միայն Հայաստանին, այլեւ արտասահմանին վերաբերող ամենատարբեր հարցերով: Դրա շրջանակում պատրաստելու ենք մեր ճանապարհային քարտեզը, միաւորենք մեր ուժերը Հայաստանի եւ սփիւռքի միջեւ: Միայն միասնական լինելով կարող ենք երկիրը զարգացնել ու առաջ»,- եզրափակեց Արա Աբրահամեանը:

Տեղաբնիկի Պենոն Վասիլեանի Յուշերը Չոք Մերճուման-Չոքը Մարգպան

Շար. Նախորդ թիւէն

Ամսօրուայ սեղան շտկեցին, կերանք-խմեցինք, ժամը եօթը եղաւ: Ըսի՝ «երթանք, հիմա ծերերը մեզ կը սպասեն, նորէն կը տեսնուինք»: Ձեռքերսին համբուրեցինք, թաքսի մը առինք գացինք հիւրանոց, պայուսակս առի, հաշիւը փակեցի, գացինք տուն, ես եղայ տունփեսայ: Ես ամէն երեկոյ կ'ածիլուիմ. առաւօտ՝ քեզի համար, կ'եսօրին՝ օտարի, իրիկունը՝ սիրածի համար:

Այդ գիշեր լաւ մը կերանք-խմեցինք մինչեւ ժամը տասներկու, ելանք պառկեցանք: Երբ այս յուշերը գիրի կ'առնեմ՝ ես դարձեալ այդ օրերուն մէջ կ'ապրիմ: Յաջորդ առաւօտ գացի պարոն Անտոնը գտայ, իրեն ըսի՝

- Անտոն, այս շաբաթ իրաժարէ փաստիորի գործէն, գալ շաբաթ թող ըլլայ: Անտոնը շուարած՝

- Ի՞նչու ի՞նչ կայ,- ըսաւ: Ես ալ ինչ որ հետս եղեր էր՝ պատմեցի իրեն:

- Լաւ,- ըսաւ,- գնա ինը տարուան կարօտը լաւ մը առ, ձանձրացիր, վերջը եկուր կ'ընենք:- Միասին սուրճ մը խմեցինք, վերադարձայ տուն, *արտել* մտայ գործը ձեռքս առի, սկսայ մոտել մը պատրաստել, երկու-երեք ժամ աշխատեցայ վերջացաւ, յետոյ տուն ելայ: *Արտել*ին մէջ աշխատելէ լուր չունէին իրենք: Տուն բարձրանալուս ատեն միւսիօ Նեկրոֆաքը վար կ'իջներ *արտել*: Քիչ ետք, մատամը վար կանչեց, շինածս մոտելը տեսեր են: Ասիկա աւելի լաւ էր քան առաջինը, շատ հաւնէր էին: Երկուքը մէկ վեր բարձրացան, ամէն մէկը մէկ կողմէս սկսան պաչպչել, ըսին

- Դուն մեծ լոյս պիտի բերես մեր տունին:

- Այս ի՞նչ է որ կ'ուրախանաք, դեռ ինչեր պիտի շինեմ:- Այս անգամ Վիոլէթը լսեց, վար վազեց տեսաւ, ետ եկաւ ինծի փաթթուեցաւ ձեռքերը վիզս

ուղքերը մեջքիս փաթթեց, ես ալ իրեն գրկեցի, պզտիկ երեխայի պէս կամացուկ մը աթոռի վրայ դրի իրեն: Մինչայդ կ'եսօր եղեր էր, մատամը սեղանը շտկել էր: Նստանք կերակուրնիս կերանք, անցանք սենեակնիս՝ հանգիստ ընելու: Ժամեր սահեր են, դեռ չէինք քնացած կը խօսէինք, իրարմէ չէինք բաժնուեր: Այլեւս ըսի՝ *ma chere* Վիոլէթ, գնա քու անկողինդ պառկէ, ձգէ ինծի քիչ մը պառկիմ քնանամ:- Գլուխս կուրծքերուն վրայ դրաւ, ըսաւ՝

- Հիմա այսպէս քնացիր քիչ մը:

- Այսպէս երբեք չեմ կրնար քնանալ, դուն կրակ ես գիս կ'այրես: Արդէն երեք գիշեր անքուն մնացինք:

- Լաւ,- ըսաւ,- այս գիշեր առանձին կը պառկինք լաւ մը կը քնանաս:

- Լաւ,- ըսի,- ես կանուխ կը պառկիմ դուն վերջը եկուր, գիս չես արթնցեր, դուն ալ քու տեղդ պառկիր, դուն ալ յոգնած ես:

- Ես քեզմէ չկշտացայ որ յոգնիմ,- ըսաւ:

- Կը կշտանաս, դեռ երկու օր եղաւ միասին ենք: Ես ալ քեզմէ չեմ կշտանար, բայց միքանի օր կ'անցնի, դուն ալ ես ալ իրարմէ կը կշտանանք, ատկէ ետք հազիւ օրական մէկ ժամ միասին կ'ըլլանք, վերջը հանգիստ կը պառկինք- կը քնանանք:

- Լաւ, եթէ այդպէս է քիչ մըն ալ այսպէս պառկինք,- ըսաւ, նորէն գլուխս կուրծքերուն դրաւ, մազերս շոյեց: Այդպէս աչքերուս քուն եկեր-քնացեր եմ: Յանկարծ ականջիս ուժեղ ձայն լսեցի, աչքերս բացի՝ գլուխս բարձի վրայ, Վիոլէթը ինծի կը կանչէ: Ըսի՝

- Նորէն գիս արթնցուցիր:

- Ժամը ինը եղաւ ելիր, ընթրիքը պատրաստ է, մեզ կը սպասեն:

Շար. յաջորդ թիւով

Հայաստան Կը Բանակցի Թուրքիոյ Հետ. Կը Բանակցի Ի՞նչ Բանի Շուրջ

ՅԱԿՈՒ ՊԱԼԵԱՆ

Պատմութիւնը գրատախտակ չէ, որ դուրդ չեկած նախադասութիւնը ջնջես: Կարդօք Պետրոսեան

Բանակցութիւններու օրակարգին կրնան գտնուիլ զանազան անմիջական եւ ճշդէն հարցեր, որոնց լուծման համար դաւաճանութիւն է ԱԶԳԻ ՀԻՄՆԱԶԱՐՑԵՐԸ մոռացութեան մատնել, անտեսել, ուրանալ, ջնջել: Սահմաններու բացում, ճանապարհային հարցեր, ներածում-արտածում, բարօրութիւն, խաղաղութիւն, զբօսաշրջութիւն, անկասկած լաւ բաներ են: Բայց ի՞նչ գին վճարելով: Հայ ժողովուրդը, օսմանեան կայսրութեան մէջ կրնար հանգիստ գոյատեւել, մարդիկ կրնային մնալ իրենց հողերուն վրայ, չջարդուիլ, եթէ ընդունած ըլլային հրաժարիլ իրենց ինքնութենէն, շարունակութիւն ըլլալու եւ որպէս ազգ ապրելու եւ իրենք իրենց ճակատագիրը տնօրինելու իրաւունքէն: Համագումար՝ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵՆԷ:

Միշտ ալ զարմացած եմ մեր ժողովուրդին, մասնաւորաբար մտաւորական եւ քաղաքական մտածողութեան մէջ հինէն ի վեր սովորութիւն դարձած հայոց ապագան ճշդելու համար իմաստութիւն համարող հրաժարումներէն. հին օրերու պարսկասերները եւ բիւզանդասերները, թրքամետներ եւ ռուսամետներ, նաեւ ֆրանսամետներ, ամերիկամետներ: Պիտի չզարմանամ եթէ վաղը յայտնուին չինամետներ, եթէ արդէն չկան:

Ո՞րքա՞ն ազգ նախ ինքնամետ է, ինքնամետ պետք է ըլլայ, այլապէս դատապարտուած է որպէս ազգ անհետացման: Ցանկալի են փոխադարձ շահերու վրայ հիմնուած համագործակցութիւնները, բայց առանց դրժելու հայրերու ժառանգութիւնը, որ ազգի իրաւունքով կ'արտայայտուի:

Ազգը ինքնամետ է երբ հայրենատեր է: Զաղաքական գործիչը այդ հայրենատիրութեան բովանդակութիւնը պիտի գիտնայ եւ ըստ այնմ քաղաքականութիւն վարէ, այսինքն իր աշխատանքի ընթացքին հայրերէ ստացուած ժառանգութիւն հայրենիքի տիրութիւնը եւ պաշտպանութիւնը պիտի ըլլան քաղաքական առաջնահերթութիւն:

Հայ ժողովուրդը իր դրացիներուն հետ հարց ունի իր հայրենիքին համար, հայրենիքը հող է, տարածք, հայրերու գրած պատմութեան էջ, ո՛չ արտադրական շուկայ, առեւտուր, ապրանքափոխադրութիւն, ճարտարարուեստ: Բանակցութիւններ, խաղաղութեան դաշնագրեր, սահմանային ճշդումներ, ինչպէս կ'ըսեն դէյմիտացիա եւ դեմարկացիա, անարդարութիւն եւ անբարոյութիւն կ'ըլլան, երբ պատմութիւնը կ'անգիտացուի եւ կը գործէ զէնքի բրտութեան տրամաբանութիւնը:

Յաճախ կը մտածեմ խորհրդանիշի մը մասին, զոր այնքան սուր կերպով զգացած չէի անոր անմիջականութեամբ հաղորդուելէ առաջ: Հայաստանի եւ ներկայի Թուրքիոյ միջեւ գծուած սահմանէն եթէ քայլ անդին անցնինք, մենք մեզ կը գտնենք կոպիտ անարդարութեան մը դիմաց: Սահմանէն քայլ մը անդին կը գտնուի հայոց թագաւորութեան մայրաքաղաք Անին, իր հաստփետտ պարիսպներով, եկեղեցիներով, որոնց ակերակ պատերը եւ զմբէթները դեռ կը վկայեն: Կը վկայեն ի՞նչ բան. որ իրենք հոն են ոչ թէ իրաւունքի եւ ճշմարտութեան վճիռով, այլ իրաւունք եւ օրէնք ոտնակոխած բիրտ ուժի հաստատած վճիռով:

Հայեթհայտ բանակցութիւններուն ընթացքին, Նոյնիսկ խորհրդանշական բարոյականութեամբ, հարց պիտի տրուի՞ օր մը, թէ՛ ի՞նչ պիտի ըլլայ Հայոց Անիի պատկանելիութիւնը, ակերակ քաղաք՝ որուն տէր ըլլալու համար ո՛չ բարոյական, ո՛չ քրտինք եւ ո՛չ ալ պատմական իրաւունք ունի Թուրքիան, որպէսզի քաղաքական շատախօսութիւններու հաշտութիւնը իմաստաւորուի: Անին ի միջի այլոց յիշեցում մը:

Հայաստան պիտի բանակցի Ատրպէյճանի հետ խաղաղութիւն հաստատելու եւ յարաբերութիւնները բնականոն դարձնելու համար: Ո՞վ դէմ է միտումին, եթէ այդ արդարութիւն պիտի հաստատէ: Կարելի՞ է խաղաղութիւն հաստատել անարդարութեան եւ կողոպուտի հիմքերու վրայ, անտեսելով պատմութիւնը եւ մշակութային կենդանի փաստերը:

Հայաստան-Թուրքիա եւ Հայաստան-Ատրպէյճան հաշտութեան բանակցութիւնները ուժերու ներկայ յարաբերութիւններով կրնան յանգիլ միայն Նոր զիջումներու եւ ցարդ պարտադրուած իրաւագրկումներու ամրագրման: Ինչպէ՞ս կարելի է շրջանցել ազգի իրաւունքները փոխան այսպէս կոչուած «բնականոն յարաբերութիւններու» հաստատման:

Այս մտածումներու հունով եթէ ընթանանք, ճիշդ պիտի ըլլայ որ երաշխաւոր պետութիւն մը կամ պետութիւններ, կամ միջազգային հեղինակութիւններ իրաւարար ըլլան, եւ կողմերը նախապէս յանձնառու ըլլան ենթարկուելու իրաւարարական արդար եւ բարոյական հիմով վճիռներու: Պատմական իրաւատիրութիւնը զէնքի ուժի ստեղծած ճնշման տակ չ'որոշուի:

Քայլ մը ալ առաջ երթալով, Հայաստան ինքնիրեն լիիրաւ իրաւունք կրնայ՝ շնորհիւ բռնագրաւուած Հայաստանի եւ անոր հայրենասիրուած ժողովուրդի իրաւունքներու հարցով զիջումներու շուրջ բանակցելու: Այդ կ'ըլլայ մեղսակցութիւն բռնագրաւողին եւ ցեղասպանութիւն գործողին հետ: Խնդիրը համայն հայութեան լինելութեան կը վերաբերի, հետեւաբար, վասն համազգային ճիշդ ըմբռումի, ցեղասպանութեան ենթարկուած եւ հայրենասիրուած Արեւմտահայութիւնը, որ տեսական գոյութիւն չէ, ժառանգները կան, պետք է մասնակից ըլլայ հաշտութեան բանակցութիւններուն: Այլապէս իրաւագրկումը կը շարունակուի, ազգը ինքզինք կը գտնէ խոր անհասկացողութիւններու եւ պառակտումներու դիմաց:

Յաւերժանալու կոչուած Եակն իրաւունքները շրջանցող զիջումներ երէկի եւ այսօրուան պարտութիւնները եւ աղետները կ'ամրագրեն, ազգի ապագային եւ զարգացման հնարաւորութիւններուն վրայ ջաղացքի քար կը դնեն, եւ ներկայ Հայաստանն անգամ կը դատապարտեն դառնալու այս կամ այն երկրի կամագրկ արբանեակ:

Դժուար պատմութիւն ունեցած հայ ժողովուրդի ներկայի եւ ապագայի առաջնորդութիւնը աշկերտ-կախարդներու խաղ չէ: Ճակատագրական պարտադրանքներու եւ յանձնառութիւններու նախաշեմին կը գտնուինք, իրաւունք չունինք սխալելու, եւ գալիք սերունդները զրկելու իրենց ժառանգութեան իրաւունքէն: Այդ ընելով հազարամեակներու պատմութիւն ունեցող ժողովուրդ մը կը դատապարտենք կորստեան, որ այլեւս անկարող կ'ըլլայ Նոյնիսկ հաշիւ պահանջելու կամ վերականգնելու երազանք ունենալու: Չի բաւեր խօսիլ միասնութեան մասին: Պետք է խօսիլ այդ միասնութեան անշրջանցելի վէմ ինքնութեան եւ անսակարկելի իրաւունքին մասին:

Չմենախօսել: Խօսիլ բոլոր անոնց հետ որոնք Նոյն դժուարութիւնները ունեցած են եւ ունին: Այս ընել ոչ-դիրքապաշտ ազնիւ քաղաքականութիւն է:

Այս միտքերը անգոր են կանխելու զիջումները: Նոյնիսկ եթէ պարտուած իշխանութիւնները փորձեն ընդդիմանալ զիջումներու, ներքաղաքական տագնապի մը առաջը առնելու զգուշութեամբ, որ կրնայ առաջնորդել իշխանափոխութեան, Թուրքիա եւ Ատրպէյճան կրնան նախաձեռնել հաշտեցման պայմանները ընդունելի դարձնելու ճնշման պատերազմի մը: Դեկլարութիւնները անելի քան երբեք, անելի քան երէկ, պետք է ցուցաբերեն ազգային ըմբռումով ազգի իրաւունքի պաշտպանութեան հիմքերու վրայ տարակարծութիւնները գերանցող համաձայնութեան, ոչ թէ յաւելեալ իրաւունքի համար, այլ հայրենիքի եւ ազգի իրաւունք պաշտպանելու համար: Ինչպէ՞ս միացնել ուժերը:

Ո՞ր գտնել միացնող դեկլարար: Եւ մանաւանդ որջախոհութեամբ լսել եւ գիտնալ հայ գրողի պարզ իմաստութիւնը, որ «Պատմութիւնը գրատախտակ չէ, որ դուրդ չեկած նախադասութիւնը ջնջես»:

Մեծ Կորուստ Ֆուլթայոլի Եւ Անգնահատելի Ձեռքբերում Ֆիզիկայի Ոլորտում...

Սկիզբը Էջ 03

Գիտության բարձունքները նուաճած գիտնականը տարիների հեռուից վերանայում է ֆուլթայոլի եւ ֆիզիկայի միջեւ կատարած ընտրությունն ու առանց ափսոսանքի վստահեցնում. «Միշտ էլ ինչ-որ կիսատ թողած բանի համար ափսոսում ես, բայց, մեծ հաշուով, ճիշդ քայլ էր, քանի որ սփորթը երիտասարդ տարիքի համար է: Չէ՞ որ կեանքը շարունակում է, եւ ցանկալի է, որ ընտրածդ մասնագիտությունը քեզ ուղեկցի մինչեւ կեանքի վերջը»,- նշում է Եդուարդ Ղազարեանն ու ասուածը վերահաստատում իր գործունեությանը: Մինչ օր նա էլ կրթության, էլ գիտության մէջ է. դասաւանդում է երկու բուհում, վերապատրաստում ուսուցիչներին, հիմնադիր-խմբագիր է գիտական երեք ամսագրի՝ «Բնագետ», «Գիտության աշխարհում» եւ «Դպրոցականի գրադարանի մատենաշար»՝ բնագիտական առարկաների գծով: Փրոֆեսորը հաւատում է

պատահականություններին եւ լիայոյս է, որ մի օր այդ ամսագրերում երեխան մի բան կը կարդայ, կ'ոգեւորուի եւ կ'ընտրի հենց այդ ուղին:

Հայաստանի «Թեքեան» Մշակութային Միության լրատուական կեդրոն ԶԻՆՍԻՆԷ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Պատմության Մէջ Այսօր

Սկիզբը Էջ 02

1898-ին Ենայի համալսարանին մէջ քննութիւն տալով՝ դոկտորական աստիճանով, կ'աւարտէ ու Կովկաս կը վերադառնայ, ուր կը հրաւիրուի Գեորգեան ճեմարան, իբրեւ դասատու հայ լեզուի եւ գրականության:

Աբեղեան դեռ արտասահման չգացած զբաղած է հայոց գրականութեամբ եւ լեզուով: Անոր առաջին գրուածքները բանաստեղծական ակնյաջող փորձեր են՝ տպուած «Աղբիւր»-ի մէջ եւ առանձին գրքոյկով: 1889-Էն Տփիսիսի (Թիֆլիս) մէջ ապրելով եւ առանձնապէս հետաքրքրուելով լրագրական գործով, «Նոր-Դար»-ի գլխավոր աշխատակիցներից մէկը կը դառնայ ու անոր յօդուածները՝ կեղծ ստորագրութիւններով, առանձին հետաքրքրութեամբ կը կարդացուին: 1891 եւ 1892 թուականներուն կը վարէ Նաեւ, ժամանակաւոր, խմբագրի պաշտօն: 1893-ին կը տալէ «Հայոց Լեզուի Ուղղագրութիւն»ը եւ հայոց հրատարակչական ընկերության յանձնարարութեամբ, որուն խմբագրական մասնաժողովի անդամ էր, կը թարգմանէ Թոլսթոյի «Արդարն Ու Մեղաւորը» եւ Կոկոյի «Թարաս Պուկպա»: Մինչեւ արտասահման մեկնումը ան կաշխատակցի Նաեւ «Մուրճ»-ին, իսկ արտասահմանէն «Նոր-Դար»-ին եւ «Արարատ»-ին: Գալով Կովկաս ան կը սկսի

զբաղիլ հայ ժողովրդական բանահիւսութեամբ, որու դադրած դասախօսութիւնը կը վերսկսի Գեորգեան ճեմարանէն ներս:

Դեռ 1886-ին Էջմիածնոյ մէջ գրի կ'առնէ «Դաւիթ Եւ Միեր» դիւցազնավէպին նշանաւոր տարբերակը, որ 1889-ին կը տալէ Շուշիի մէջ: Այս վէպը ռուսահայոց գրականության մէջ նոր շարժում մը առաջ կը բերէ եւ կ'ունենայ հետեւողներ: «Հայոց ժողովրդական Հաւատքը» վերնագիրն է անոր՝ դոկտորութիւն ստանալու ատարածառիւն, որուն մէջ՝ բաղդատութեամբ ուրիշ ազգերու հաւատքի եւ դիցաբանութեան, ուսումնասիրած է հայոց ժողովրդական հաւատքի հեթանոսական կողմերը, ինչպէս են՝ հոգիի հաւատք ու մեռելներու պաշտամունք, լոյսի եւ խաւարի, ճակատագրի, ջուրերու, բոյսերու, կրակի եւ այլ պաշտամունքներ:

Ան զբաղած է Կոմիտաս Վարդապետի հետ ժողովրդական երգերու բաղդատութեամբ ու խմբագրութեամբ: Երգերու առաջին յիսնեակը լոյս կը տեսնէ «Հազար Ու Մի Խաղ» վերնագիրով 1903-ին: Բացի այս, ճեմարանի ուսուցիչ Մեթ Յարութիւնեանցի հետ միասին, կը զբաղի Մովսէս Խորենացիի պատմության ձեռագիրներու բաղդատութեամբ, բնագիրը վերականգնելու գործով եւ կը կազմէ հայոց լեզուի ընդարձակ քննական քերականութիւն, զոր կը մշակէր երեք տարիներէ ի վեր: Կը մահանայ 25 Սեպտեմբեր 1914-ին, Երեւանի մէջ:

Հայկական Լուրեր

ԵԱՀԿ-ի Նախագահութիւնը Մեկնաբանած Է Ազրայէճանի Կողմէ...

Սկիզբը Էջ 01

«Հայկական պատմամշակութային կոթողներու պահպանութիւնը ընդգրկուած եղած է (ԵԱՀԿ-ի) Մշտական խորհուրդի օրակարգին վրայ: Այս լոյսին տակ ԵԱՀԿ-ի Լեհաստանի Նախագահութիւնը լիովին կ'աջակցի ԵԱՀԿ-ի բոլոր համապատասխան կառոյցներուն, ներառեալ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խումբը եւ իր համանախագահները, համապարփակ եւ տեւական խաղաղութեան միտուած իրենց ջանքերուն մէջ: Ատիկա Էապէս պիտի

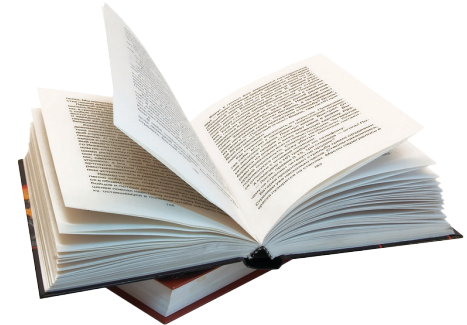
բարելաւէ ամբողջ շրջանի անվտանգութիւնը, կայունութիւնը եւ բարեկեցութիւնը, եւ պիտի ապահովէ պատմական եւ մշակութային բոլոր յուշարձաններու պաշտպանութիւնը»,- նշուած է ԵԱՀԿ-ի Լեհաստանի Նախագահութեան պատասխան նամակին մէջ:

Լեհական Նախագահութենէն զերծ մնացած են Արցախի հայկական մշակութային ժառանգութեան նկատմամբ Ազրայէճանի գործողութիւններուն վերաբերեալ Լա Յէյի միջազգային դատարանի դեկտեմբեր 2021-ի որոշումը մեկնաբանելէ:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Լաւ գիրքը այն է, որ լաւ մարդը գրած է:

ՌԻԼԵԱՍ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

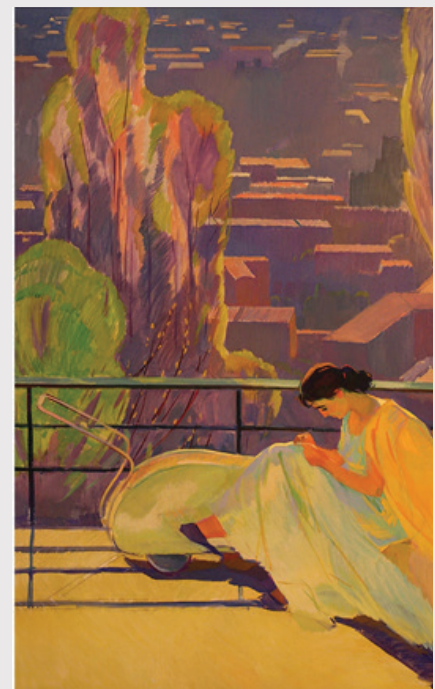

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

17 2022 ՄԱՐՏ

Կրկ Երկ Երք Զրք Հնգ Ուրք Շրք

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԵՐԹԱՆՁԵԱՆ (1928 – 2013)
«Խաղաղութիւն (Գարուն)»

Մարզական

ՀԲԸՄ-ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուկի Ծինկորները Յաջորդաբար Երկրորդ Տարին Ըլլալով Լիբանանի Ախոյեան

Յաջորդաբար երկրորդ տարին ըլլալով, ՀԲԸՄ-ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուկի տղոց «ծինկոր»ներու կազմը շահեցաւ Լիբանանի փինկ փոնկի ախոյեանութիւնը:

Մրցաշարքը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ եւ Շաբաթ, 11,12 Մարտ 2022-ին, Լիբանանի ֆետերասիոնին հովանաւորութեամբ, Մոն Լա Սալի մէջ:

Ախոյեանութեան տիտղոսին համար պայքարեցան քսաներեք ակումբներ: ՀԲԸՄ-ՅԵԸ մասնակցեցաւ երեք

տարբեր կազմերով՝ Անդրանիկ Պեյրուկ, Սին Էլ Ֆիլ եւ Անթիլիաս: Կիսաւարտականին, Անդրանիկ Պեյրուկը՝ 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Շեպէպ Էլ Ֆուարը: Աւարտականին՝ 3-1 արդիւնքով Ղատիր Ճեպչիթը:

ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուկի մարզիչն է Մելիք Թաուիլը, վարչական պատասխանատուն՝ Սահակ Պիտինեանը:

ՀԲԸՄ- ՅԵԸ-ի Կեդրոնական վարչութեան եւ համայն ՅԵԸ-ականներուն անունով կը շնորհաւորենք ՅԵԸ Անդրանիկ Պեյրուկի նոր յաջողութիւնը:

ՄԱՅԱԶԴ

Տիկին Անի Չաթալպաշեան-Եագուպեան (Հայաստան) Տեր եւ Տիկին Մայք եւ Գարին Կիրակոսեան եւ զաւակուք (Քանադա) Տեր եւ Տիկին Արամ եւ Պելինտա Եագուպեան եւ զաւակուք(Քանադա)

Տեր եւ Տիկին Միքել եւ Անիթա Թասլաքճեան եւ դուստր (Լիբանան) եւ համայն Եագուպեան, Ոսկեան, Փարթամեան, Չաթալպաշեան, Կոստանեան, Կիրակոսեան եւ Թասլաքճեան ընտանիքներ կը գուժեն իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հոր, մեծ հոր, հորեղբոր մօրեղբոր եւ հարազատին՝

ԳԱՌՆԻԿ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆԻ (Ճնեալ՝ Դամասկոս, 1931-ին)

մահը, որ պատահեցաւ Երեքշաբթի, 15 Մարտ 2022-ին, Երեւան, Հայաստան:

Հանգուցեալին հոգեհանգստեան արարողութիւնը պիտի կատարուի, Կիրակի, 20 Մարտ 2022-ին, Երեկոյեան ժամը 18:00-ին, քաղաք Էջմիածին, Սուրբ Զոհիսիմէ վանքին մէջ:

Յետ հոգեհանգստեան ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին տեղւոյն վրայ:

Թաղման կարգը պիտի կատարուի նոյն վանքին մէջ, Երկուշաբթի, 21 Մարտ 2022-ին, ժամը 13:00-ին, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի քաղաք Էջմիածին, Սուրբ Զոհիսիմէ վանքին կից Գերեզմանատան Եագուպեան գերդաստանի դամբարանին մէջ: Փոխան ծաղկեպսակի, նուիրատուութիւններ կը խնդրուի կատարել Հ.Բ.Ը.Մ. Հայաստանին՝ հետեւեալ յղումով <https://bit.ly/KarnigYacoubianDonation>

ՅԻՇԱՏԱԿՆ ԱՐԴԱՐՈՅՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՄԲ ԵՂԻՑԻ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մասնակցեց...

Սկիզբը Էջ 02

Ամէնքս այսօր մտահոգ ենք մեր երկրի իրավիճակով, երբուն է խաղաղութիւնը Հայաստանում ու Արցախում, ծառայած են արցախահայութեան իրաւունքների պաշտպանութեան եւ հակամարտութեան խաղաղ ու արդար կարգաւորման հարցերը, եւ ապագան անորոշութիւններ է պարունակում:

Մտահոգ ենք եւ աշխարհը փոթորկող տագնապներով ու հակամարտութիւններով, աշխարհաքաղաքական եւ տարածաշրջանային բարդ զարգացումներով: Ներկայիս ծանրագոյն մարտահրաւերների պայմաններում հրամայական են ներհասարակական հաշտութեան օրակարգի իրականացումը, ազգային միասնականութեան վերականգնումը, հայրենիքի ապագայի եւ ազգային նպատակների շուրջ համընդհանուր տեսլականի ձեւաւորումը, որով կարելի կը լինի յաղթահարել առկայ խնդիրները, զօրացնել մեր պետականութիւնը, հետամուտ լինել անվտանգային հարցերի լուծմանը, համախմբել համազգային ողջ ներուժը՝ ի շահ հայրենիքի եւ ժողովրդի:

Ցաւով ենք անդրադառնում, որ երկփեղկուած է մեր ժողովուրդը ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ սփիւռքում՝ պայմանաւորուած հայրենիքում տեղ գտնող մտահոգիչ զարգացումներով, ինքնութեան ճգնաժամով եւ ներքին խնդիրներով: Սփիւռքի համայնքների ու ասանդակային կազմակերպութիւնների զօրացումը նոյնպէս պէտք է լինի հայրենի պետութեան առաջնահերթութիւնը:

Որպէս պետութեան գլուխ՝ Հանրապետութեան նախագահի իրաւասութեան տիրոջում է հետամուտ լինելը երկրում արդարութեան ու օրինականութեան գերակայութեանը, համապետական եւ համազգային շահերի պաշտպանութեանը, որով, պարոն նախագահ, պիտի նպաստէք մեր ժողովրդի ու հայրենիքի վերքերի ամոքմանը, պետութեան առաջընթացին եւ ապահով գալիքի կերտմանը: Մաղթում ենք, որ Աստուծոյ եւ ժողովրդի առջեւ կատարած Ձեր երդումը մշտապէս ուժի եւ զօրութեան, անմնացորդ նուիրումի աղբիւր լինի՝ արդիւնաւորելու պատասխանատու եւ դժուարին Ձեր առաքելութիւնը:

Հայոց Եկեղեցին, ինչպէս բոլոր ժամանակներում իր կոչմանը եւ ծառայութեանը հաւատարիմ, այսօր եւս շարունակելու է հայրենի պետութեան հետ գործակցութիւնը Սահմանադրութեան ոգուն համահունչ՝ յանուն մեր անկախ պետականութեան եւ մեր ժողովրդի խաղաղ ու բարօր, համերաշխ ու միաբան կեանքի՝ միշտ ուսուցանելով առաքելի յորդորը. «Նոյն բանը խորհեցէք, նոյն սերն ունեցէք ձեր մէջ, եղէք միաշունչ, միախորհուրդ» (Փիլիպ. 2.2):

Պատմութեան հոլովոյթներում ազգային մեր միաբանութիւնը եւ հայրենաշէն ձեռքբերումները խարսխուել են ամենատարբեր փորձութիւնների դիմակայած մեր նուիրական արժեքների վրայ: Մեր ազգային արժեհամակարգը այսօր էլ պէտք է սրբութեամբ պահպանուի, իբրեւ գրաւական մեր ինքնութեան եւ գոյութեան, եւ դիտարկուի ամուր հիմը, մեր ժողովրդի զաւակների կրթութեան ու դաստիարակութեան: Չափազանց մեծ է այն գինը, որը մենք վճարել ենք անկախ պետականութեան վերակերտման ճանապարհին: Հայրապետական Մեր յորդորն ենք ուղղում համայն մեր ժողովրդին՝ ապրենք եւ առաջնորդուենք գիտակցութեամբ, որ հայրենիքը Աստուծոյ պարգէն է մեր ազգին, եւ իւրաքանչիւրս կոչուած ենք ամէն յանձնառութիւն ստանձնելու, ջանք եւ եռանդ չխնայելու՝ յանուն մեր երկրի հզօրութեան եւ պայծառութեան: Հաւատով նորոգուենք եւ մեր կեանքը շաղխելք հայրենեաց անսակարկ սիրով եւ բարեպաշտ ընթացքով:

Ինչպէս սաղմոսերգուն է ասում, մեր աստուածահաճոյ արարումներով «մեծարենք Տիրոջը, բարձրացնենք Նրա անունը միասին» (Սաղմ. 33.4) եւ յոյսով ու լաւատեսութեամբ զօրացած՝ համատեղ գործենք յանուն մեր լուսաւոր գալիքի: Աղօթում ենք առ Բարձրեալն Աստուած, որ անվտանգ ու արժանապատիւ կեանքի նոր հորիզոններ բացի մեր ժողովրդի առջեւ՝ խաղաղութեան մէջ պահելով աշխարհը համայն, Հայաստան ու Արցախ մեր հայրենիքը եւ համբերատարութեան ու տոկոսութեան մէջ զօրացնելով հաւատաւոր մեր բոլոր զաւակներին: Թող Երկնաւոր Տիրոջ շնորհը, սերն ու ողորմութիւնը լինեն ամէնքիս եւ ողջ մարդկութեան հետ, այսօր եւ յաւիտեանս. ամէն: